

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a sudcov JUDr. Ladislava Górasza a JUDr. Sone Mesiarkinovej, v právnej veci navrhovateľa **D., V.D.B.**, H.č. X., IČO: X., zastúpeného JUDr. R.D., advokátom v B., M.č. X., proti odporcovi **J.D.**, bývajúcemu v B., M.č. X., zastúpenému JUDr. J.Z., advokátom v B., M. č. X., **o určenie zániku pracovného pomeru**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 22 C 121/01, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. novembra 2006, sp. zn. 3 Co 352/2005, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 9. novembra 2006, sp. zn. 3 Co 352/2005 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 31. januára 2005 č.k. 22 C 121/01-189 v spojení s opravným uznesením zo dňa 16. mája 2005 č.k. 22 C 121/01-200 zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal určenia platnosti skončenia pracovného pomeru odporcu u navrhovateľa na základe výpovede zo dňa 7.12.1995 ku dňu 29.2.1996. Navrhovateľ zaviazal zaplatiť odporcovi trovy konania v sume 21 194,50 Sk na účet jeho právneho zástupcu. Zo spisu Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 18 C 25/96 súd prvého stupňa zistil, že prvýkrát navrhovateľ existenciu výpovede zo dňa 7.12.1995 uviedol v odvolaní zo dňa 11.6.1998 proti rozsudku v tomto konaní č.k. 18 C 25/96-67 zo dňa 11.5.1998. Z korešpondencie medzi účastníkmi konania, ani zo zápisnice zo zasadnutia predstavenstva alebo komisie SOČ existencia výpovede zo dňa 7.12.1995 nevyplýva.

Odporca vo svojich vyjadreniach v konaní sp. zn. 18 C 25/96 ako aj vo svojej výpovedi uviedol, že o výpovedi zo dňa 7.12.1995 sa dozvedel až v rámci tohto konania, a to konkrétne z odvolania voči rozsudku č.k. 18 C 25/96-67 zo dňa 11.5.1998. Súdu prvého stupňa sa tvrdenie navrhovateľa o tom, že predmetná výpoveď mu nebola doručovaná, javila ako pravdivá, pretože doručenie výpovede nepotvrdil žiaden svedok s výnimkou zmenenej výpovede svedka JUDr. H. a jej existencia, či doručenie odporcovi nevyplýva zo žiadneho listinného dôkazu. Navrhovateľ riadne nepreukázal a nezdôvodnil, prečo po výpovedi zo dňa 7.12.1995 dával výpoveď aj zo dňa 14.12.1995 a prečo túto výpoveď listom zo dňa 20.12.1995 opravoval a prečo listom zo dňa 3.1.1996 oznamoval, že na základe výpovede zo dňa 14.12.1995 nevyžaduje navrhovateľ prítomnosť odporcu počas výpovednej lehoty na pracovisku. Existenciu len výpovede zo dňa 14.12.1995 jednoznačne potvrdila svedkyňa M.K., bývalá vedúca personálneho oddelenia navrhovateľa. Prvostupňový súd na základe týchto skutočností a vykonaného dokazovania dospel k záveru, že výpoveď zo dňa 7.12.1995 nebola odporcovi doručená, resp. jej prevzatie odporca neodmietol, preto nemohol vysloviť, že na jej základe bol ukončený pracovný pomer odporcu. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 a § 149 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie navrhovateľa rozsudkom z 9. novembra 2006 sp. zn. 3 Co 352/2005 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a určil, že pracovný pomer medzi navrhovateľom a odporcom zanikol na základe výpovede navrhovateľa zo dňa 7.12.1995 ku dňu 29.2.1996. Odvolací súd konštatoval, že navrhovateľ aj v odvolacom konaní zotrval na svojom návrhu a tvrdil, že odporcovi bola navrhovateľom dňa 7.12.1995 daná výpoveď z pracovného pomeru, ktorá mu bola aj v uvedený deň doručovaná osobne. Odporca výpoveď odmietol prevziať a preto nastala fikcia doručenia. Na základe takto doručenej výpovede skončil odporcovi pracovný pomer u navrhovateľa dňa 29.2.1996. Odporca aj v odvolacom konaní zotrval na svojich vyjadreniach vykonaných ústne aj písomne pred súdom prvého stupňa o tom, že žiadnu výpoveď zo dňa 7.12.1995 nedostal a ani jej prevzatie neodmietol. Výpoveď zo dňa 7.12.1995 sa mu vôbec nepokúšali doručiť, keby mu ju doručili, bol by sa na ňu odvolal. Výpoveď zo dňa 14.12.1995 mu tiež osobne nedoručovali, doručovali mu ju poštou. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal na rozdiel od súdu prvého stupňa zo záveru, že výpoveď zo dňa 7.12.1995 bola navrhovateľom ku dňu 7.12.1995 spracovaná. Nestotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, že existenciu výpovede prvýkrát navrhovateľ uviedol až v odvolaní zo dňa 11.6.1998 voči rozsudku vo veci Okresného súdu Bratislava I č.k. 18 C 25/96-67 zo dňa 11.5.1998, ako ani so záverom,

že potvrdenie výpovede nepotvrdil žiaden svedok s výnimkou zmenenej výpovede svedka JUDr. H.. Zo svedeckej výpovede svedka JUDr. E. H. pred odvolacím súdom, ale aj jeho opakovaných svedeckých výpovedí pred súdom prvého stupňa vyplynulo, že predmetnú výpoveď spracoval svedok a túto predložil predstavenstvu na podpis. Existenciu predmetnej výpovede vo svojej výpovedi potvrdili svedkovia Ľ.V., E.F. a A.G. (svedecké výpovede uvedené na č.l. 57, 58, 59 spisu), svedkovia J.B. a Ing. E.C. (svedecké výpovede č.l. 149, 150 spisu) a nepriamo aj svedkyňa J.S. (svedecká výpoveď č.l. 162, 163 spisu). Existenciu predmetnej výpovede mal odvolací súd preukázanú aj spisom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 18 C 25/1996. Na pojednávaní konanom v tomto konaní dňa 12.12.1996 (č.l. 18 spisu) bola predmetná výpoveď právnym zástupcom navrhovateľa založená do spisu, ktorá skutočnosť je uvedená v tejto zápisnici. V predmetnom konaní išlo o prvý úkon navrhovateľa (v predmetnom konaní odporcu), ktorý v konaní vykonal. Predmetná výpoveď je založená v spise v dôkazových materiáloch. Svedecké výpovede svedkov uvedených vyššie o existencii výpovede zo dňa 7.12.1995 potvrdzuje aj záznam na výpovedi zo dňa 14.12.1995. Túto výpoveď odmietol odporca tiež prevziať osobne na pracovisku, zo záznamu spísanom na tejto výpovedi (zo dňa 14.12.1995) je však zrejmé, že táto výpoveď bola doručovaná v kancelárii pani F. za prítomnosti JUDr. H. a nie u predsedu predstavenstva družstva ako výpoveď zo dňa 7.12.1995. Pri osobnom doručovaní výpovede odporcovi zo dňa 14.12.1995, ako vyplýva zo záznamu, neboli prítomní Ľ.V. a A.G.. Odvolací súd nesúhlasil ani so záverom súdu prvého stupňa, že výpoveď pre porušenie pracovnej disciplíny, výpoveď zo dňa 7.12.1995, nebola prejednávaná na zasadnutí predstavenstva a jej prejednanie priamo vylúčil obsah zápisnice zo zasadnutia komisie SOČ zo dňa 5.12.1995 a že jej obsah smeruje k tomu, že komisia prejednávala výpoveď zo dňa 14.12.1995. Z obsahu záznamu z vykonaného pohovoru s odporcom zo dňa 3.10.1995 vyplýva, že odporcovi bolo vytýkané, že si neplní riadne pracovné povinnosti a vyvoláva konfrontácie medzi ním a jeho priamou nadriadenou. Neplnenie si povinností vyplýva aj z upozornenia odporcu navrhovateľom zo dňa 4.9.1995. Neplnenie pracovných povinností zo strany odporcu vyplýva aj zo zápisnice z mimoriadneho zasadnutia predstavenstva družstva zo dňa 23.11.1995 (strana č. 3 a 4 zápisnice), kde okrem iného zápisu v zápisnici nadriadená pracovníčka odporcu, pani F., žiadala, aby si odporca uvedomil plnenie pracovných povinností tak, ako si ich plnia všetci ostatní členovia. Neplnenie povinností zo strany odporcu preukazuje aj oznámenie nadriadenej pracovníčky odporcu pani F. zo dňa 27.11.1995, ako aj „Druhá upomienka“ navrhovateľa odporcovi zo dňa 30.11.1995, ktorým listom bol odporca upozornený na neplnenie si pracovných povinností. Z obsahu tohto listu je

preukázané upozornenie odporcu na neplnenie pracovných povinností. List sa odvoláva na oznámenie pani F. zo dňa 27.11.1995, na pohovor zo dňa 3.10.1995, upozornenie zo dňa 4.9.1995 ako aj zápisnicu z mimoriadneho zasadnutia predstavenstva zo dňa 23.11.1995. Zo zápisnice SOČ zo dňa 5.12.1995 je nesporné, že sa vyjadroval súhlas k výpovedi odporcu. Skutočnosť, že obsahom zápisnice nie je celý obsah mimoriadneho zasadnutia predstavenstva družstva ešte podľa odvolacieho súdu nepreukazuje, že sa zaoberala iba jednou časťou tohto zasadnutia. Z výpovede svedkyne Ing. E.C. vyplynul opak. Komisii bol predložený návrh na rozviazanie pracovného pomeru personálnym oddelením, ústne ho zdôvodňoval svedok JUDr. E.H. a dňa 5.12.1995 boli predložené aj doklady týkajúce sa pracovnej disciplíny odporcu. Na základe týchto dokladov, ako aj iných, bol daný komisiou súhlas k výpovedi. Nesúhlasil preto s konštatovaním, že by svedok JUDr. E.H. menil svoje výpovede. Zo svedeckých výpovedí vykonaných v predmetnom konaní je zrejmé, že ide o síce opakované výpovede, ale podľa ich obsahu totožné. Svedeckú výpoveď v spise Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 18 C 25/96 nie je možné hodnotiť ako zmenenú výpoveď. Svedok hneď v úvode uviedol, že písal iba jednu výpoveď. Súd svedkovi predložil k nahliadnutiu iba výpoveď zo dňa 14.12.1995, ku ktorej sa vyjadril, že ju písal. Následne ihneď po predložení výpovede zo dňa 7.12.1995 zo strany odporcu (v tomto konaní navrhovateľa) sa opravil a uviedol, že túto výpoveď písal on a táto výpoveď obsahuje aj rukou písaný text, ktorý písal on. Ku skutočnosti, kto písal výpoveď zo dňa 7.12.1995 a výpoveď zo dňa 14.12.1995 sa jednoznačne vyjadrila svedkyňa J.S. (svedecká výpoveď č.l. 162, 163), ktorá potvrdila, že výpoveď zo dňa 7.12.1995 písal svedok JUDr. E.H. a výpoveď zo dňa 14.12.1995 opisovala do stroja ona, svedkovi JUDr. H. nič neopisovala, svedok si všetko písal sám. Po vyriešení existencie výpovede zo dňa 7.12.1995 odvolací súd skúmal jej doručenie odporcovi. Zo svedeckej výpovede svedka JUDr. E. H. pred odvolacím súdom, ale aj zo svedeckých výpovedí vykonaných pred súdom prvého stupňa v predmetnom konaní a svedeckej výpovede vykonanej svedkom v konaní Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 18 C 25/96 mal preukázané, že po vypracovaní výpovede zo dňa 7.12.1995 sa svedok JUDr. E.H. predmetnú výpoveď osobne pokúsil doručiť odporcovi na pracovisku. Odporca predmetnú výpoveď odmietol prevziať. Svedok preto ihneď prišiel k predsedovi predstavenstva a oboznámil ho s konaním odporcu. K predsedovi predstavenstva družstva boli predvolaní svedkovia E.V., E.F., A.G.. K predsedovi predstavenstva družstva sa dostavil aj odporca. Svedkom JUDr. E.H. bol spísaný rukou záznam o odmietnutí prevzatia výpovede odporcom. Záznam bol podpísaný svedkami JUDr. E.H., E.V., A.G.. Svedkyňa F., ako uviedla vo svojej výpovedi, tento záznam nepodpísala z dôvodu, že odporca namietal

jej zaujatost'. Všetci svedkovia potvrdili vo svojich svedeckých výpovediach, že odporca odmietol prevziať výpoveď (svedecké výpovede č.l. 57, 58, 59 spisu). Prítomnosť odporcu u predsedu družstva dňa 7.12.1995 potvrdil aj svedok J.B., ktorý sa v kritickom čase zdržiaval na sekretariáte predsedu družstva. Potvrdil, že odporca bol zavolaný predsedom družstva, aby prišiel prevziať výpoveď a vie, že tam prišiel. Boli tam prítomní aj svedkovia pani F., H., G. a V.. Pri doručovaní výpovede bol veľký krik a debata. Odmietnutie výpovede a prítomnosť odporcu u predsedu družstva ohľadom doručovania výpovede potvrdila aj svedkyňa J.S., sekretárka predsedu družstva (č.l. 162, 163 spisu). Odvolací súd výpoveď svedkyne M.K. s prihliadnutím na výpovede vyššie uvedených svedkov považoval za právne bezvýznamnú z dôvodu, že v čase spracovania výpovede a jej doručovania nepracovala na personálnom oddelení navrhovateľa. Na personálne oddelenie nastúpila až dňa 1.4.1996, teda po zániku pracovného pomeru odporcu. Svedecké výpovede svedkov A.R. a J.H. nehodnotil. Obaja svedkovia sa vyjadrili, že boli prítomní na zasadnutí predstavenstva, kde sa prejednávala výpoveď odporcu. Nevedeli sa však vyjadriť bližšie k priebehu zasadnutia, ku konkrétnemu obsahu výpovede. Preto odvolací súd dospel k záveru, že výpoveď zo dňa 7.12.1995 bola v súlade s § 266a ods. 1 Zák. práce riadne doručovaná odporcovi na pracovisku. Odporca odmietol prevziať výpoveď, preto nastali podmienky uvedené v § 266 ods. 3 Zák. práce, navrhovateľ splnil podmienky doručenia výpovede. Tvrdenie odporcu, že keby mu bola predmetná výpoveď doručovaná, jej doručenie by neodmietol, považoval za nehodnoverné, dokonca nepravdivé. Z listinných dôkazov založených v spise mal odvolací súd preukázané, že odporca nepreberal písomnosti zamestnávateľa pri ich pokuse o doručenie. Takto postupoval napr. pri doručovaní „Druhej upomienky“ zo dňa 30.11.1995, ktorú tiež odmietol prevziať s tým, že nech mu zamestnávateľ dá výpoveď, on to aj tak dá na súd. Taktiež odmietol osobne prevziať výpoveď zo dňa 14.12.1995 (odporca tvrdil, že ani táto výpoveď mu nebola doručovaná osobne ale iba poštou). Odvolací súd poukázal aj na to, že pre posúdenie účinkov výpovede zo dňa 7.12.1995 nebola významná skutočnosť, či predmetná výpoveď bola, alebo nebola prejednaná na predstavenstve družstva a komisii SOČ. Výpoveď bola riadne doručená v zmysle § 266a ods. 1 a 3 Zák. práce. Preto nastali jej účinky a po uplynutí zákonnej výpovednej dobe pracovný pomer medzi navrhovateľom a odporcom zanikol. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dňa 14.3.2007 dovolanie odporca, ktorý ho navrhol zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietal, že rozhodnutie spočíva

na nesprávnom právnom posúdení veci a konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Poukazoval na to, že odvolací súd mal povinnosť posudzovať existenciu naliehavého právneho záujmu navrhovateľa na ním uplatnenom návrhu v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. Zákonnodarca práve vyjadrením tejto požiadavky zhmotnenej do uvedeného zákonného ustanovenia sledoval cieľ eliminovať také súdne konania, ktorých výsledkom je deklarácia stavu, ktorý nie je spôsobilý pre navrhovateľa vyvolať ním vynutiteľné právne následky. Bol toho názoru, že na základe navrhovateľom požadovaného rozhodnutia súdu aj teoreticky priaznivého, mu nevzniklo žiadne jeho vlastné a ním vynutiteľné právo. Požadované určenie má povahu len predbežnej otázky, ktorá už bola zjavne uplatnená v inom spore a ktorá len môže vzniknúť v budúcnosti. Navrhovateľ nemal ku dňu podania návrhu tam tvrdený záujem odvodzovaný obavou výkonu plnenia (nárok na náhradu mzdy) v inom súdnom konaní medzi účastníkmi konania (18 C 25/1996), pretože v konaní Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 18 C 25/1996 bolo v čase podania žaloby právoplatne rozhodnuté o neplatnosti výpovede zo 14.12.1995. Konanie sp. zn. 18 C 25/1996 nebolo v čase podania určovacej žaloby prerušené a ani existencia určovacej žaloby by nezabránila výkonu rozhodnutia v časti nároku odporcu na plnenie z neplatného rozviazania pracovného pomeru z výpovede zo 14.12.1995. Určovacia žaloba mala za cieľ založiť konanie, ktoré by tvorilo predbežnú otázku pre konanie sp. zn. 18 C 25/1996 v časti žaloby na plnenie, čo je neprípustné. Namietal hodnotenie dôkazov odvolacím súdom v otázke údajného nepreberania písomných zásielok ako aj v hodnotení výpovede svedka JUDr. H.. Poukazoval na to, že odvolací súd vyvodil svoj iný právny názor zo skutočností, v konaní pred súdom prvého stupňa netvrdených a súdom prvého stupňa nehodnotených. Takýto postup odvolacieho súdu považoval za porušenie princípu dvojinstančnosti súdneho konania. Skutkové zistenia odvolacieho súdu nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a výsledok ich hodnotenia nezodpovedá postupu vyplývajúcejmu z ustanovenia § 132 O.s.p. Konanie navrhovateľa hodnotil ako šikanózný výkon práva, v rozpore s dobrými mravmi. Namietal, že odvolací súd nehodnotil, či právny úkon len ním osvedčenej výpovede, vôbec splňal zákonné predpoklady a vôbec sa nezaoberal jeho námietkami uplatnenými v konaní. Poukazoval na to, že výpoveď zo 7.12.1995 bola vyfabrikovaná, uplatnená až po právoplatnom skončení sporu v konaní o neplatnosti výpovede zo 14.12.2005, v ktorom konaní bol on úspešný. V tejto súvislosti poukázal aj na absenciu logického zdôvodnenia konania navrhovateľa, keď výpoveď zo 7.12.2005 je skutkovo vymedzená a opakovanej výpovedi zo dňa 14.12.1995 chýbalo skutkové vymedzenie dôvodov výpovede. Mal za to, že odvolací súd nehodnotil rozhodné výpovede svedkov, svedčiace v jeho prospech.

Navrhovateľ navrhol dovolanie odporcu podľa § 243b O.s.p. zamietnuť a zviazať ho na zaplatenie trov dovolacieho konania v sume 3 628,50 Sk. Bol toho názoru, že existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je zrejmá z návrhu na začatie konania. Bez takéhoto určenia je právne postavenie navrhovateľa v pracovnoprávných a družstevných vzťahoch k odporcovi neisté. Popieral šikanózný výkon práva a poukázal na reálne fakty vyplývajúce zo spisu. Právny názor odvolacieho súdu považoval za vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie odporcu je podané opodstatnene.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. v znení do 1. júla 2007 (ďalej len O.s.p.), podľa ktorého je s poukazom na ustanovenie § 372o zák. č. 273/2007 Z.z. potrebné vec právne posúdiť, dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je oprávnený rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, ibaže by tieto vady

mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vady podľa § 237 O.s.p. neboli dovolateľom namietané a ani z obsahu spisu nevyplývajú.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná (§ 242 ods. 1 O.s.p.), je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov, alebo v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Z uvedeného vyplýva, že výklad a používanie jednotlivých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb (§ 1 O.s.p.).

Podľa § 3 O.s.p. občianske súdne konanie je jednou zo záruk zákonnosti a slúži na jej upevňovanie a rozvíjanie. Každý má právo domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené.

Podľa § 211 ods. 3 O.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.).

Z ustanovenia § 129 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dôkaz listinou sa vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah, to neplatí, ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie.

Podľa § 220 O.s.p. odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani jeho zrušenie (§ 221 ods. 1 O.s.p.).

Z ustanovenia § 213 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 a 4.

Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 2 O.s.p.).

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia

v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa, bez toho, aby vo veci v potrebnom rozsahu opakoval dokazovanie.

Z obsahu zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom zo dňa 9.11.2006 vyplýva, že odvolací súd na začiatku odvolacieho konania oboznámil doterajší priebeh konania, rozsudok súdu prvého stupňa a odvolanie navrhovateľa. Po prednesoch právneho zástupcu navrhovateľa, právneho zástupcu odporcu a vyjadrení odporcu, vykonal vo veci jediný dôkaz, a to výsluch svedka Dr. E. H.. Zároveň upustil od výsluchu svedkyne Ing. C. a vo veci meritórne rozhodol.

Ak sa však odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o opodstatnenosti návrhu, dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že podanie správy predsedom senátu alebo povereným členom senátu o doterajšom priebehu konania, ktorá povinnosť vyplýva odvolaciemu súdu z ustanovenia § 215 O.s.p., nie je zopakovaním dokazovania v zmysle § 122 a nasledujúcich O.s.p. Navyše krajský súd prehodnotil dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa a z takto prehodnoteného dokazovania vyvodil záver o dôvodnosti návrhu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na to, že svedeckú výpoveď fyzickej osoby obsiahnutú v inom spise súdu (hoci aj pripojenom), nie je možné v prebiehajúcom konaní pred súdom hodnotiť ako svedeckú výpoveď v zmysle § 126 O.s.p., ale len ako

listinný dôkaz v zmysle § 129 O.s.p. Vykonanie takéhoto listinného dôkazu musí preto vyplývať zo zápisnice o pojednávaní (viď napr. R 22/1979).

Nesprávny bol preto postup odvolacieho súdu, ktorý sa len sám oboznámil s obsahom spisu Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 18 C 25/96 (viď prípis č.l. 223 spisu) a nevykonal listinami, v ňom sa nachádzajúcimi dôkaz v zmysle § 129 O.s.p.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť aj to, že odvolací súd, ktorý zopakoval dokazovanie výlučne výsluchom svedka JUDr. H., hodnotil jeho svedeckú výpoveď v súvislosti so všetkými dôkazmi, ktoré nevykonal alebo nezopakoval a takýmto spôsobom prehodnotil skutkové závery súdu prvého stupňa a dospel k záveru o existencii výpovede zo dňa 7.12.1995 a jej účinnom doručení odporcovi. Hoci v odôvodnení rozhodnutia poukazoval na viaceré listinné dôkazy a výpovede svedkov, ktoré mali nasvedčovať správnosti jeho záveru, tieto dôkazy nevykonal. Uvedený postup preto nie je možné považovať za procesne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné poukázať aj na to, že konanie pred súdom musí zabezpečiť pre účastníkov konania spravodlivú ochranu ich práv a záujmov (tzv. fair process). Na zabezpečenie tejto ochrany priznáva Občiansky súdny poriadok účastníkovi viaceré procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcim.

Odvolací súd si tak nežadovánil rovnocenný zákonný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p., a preto sú jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery zatiaľ predčasné a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie na ich hodnotenie.

Napriek tejto skutočnosti považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Naliehavý právny záujem na určení je daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi navrhovateľom a odporcom, ktorý je ohrozením navrhovateľovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť, nezáleží na tom, ako táto neistota vznikla. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej

kvalifikácie rozhodných skutočností tých pomerov (vzťahov), ktoré sú ohrozené neistotou, a teda nebezpečenstvom budúceho porušenia právnych povinností iným subjektom. Pritom naliehavý právny záujem musí súd zisťovať ku dňu vydania svojho rozhodnutia, keďže v zmysle § 154 ods. 1 O.s.p. je pre rozsudok rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Vo všeobecnosti zásadne platí, že možnosť návrhu (žaloby) na plnenie spravidla vylučuje existenciu právneho záujmu na určovacom návrhu (žalobe). Na druhej strane treba však pripustiť, že navrhovateľovi nemožno odoprieť právnu ochranu prostredníctvom určovacieho návrhu podľa § 80 písm. c/ O.s.p. aj v tých prípadoch, ak preukáže, že má naliehavý právny záujem na tom, aby rozsudkom súdu bolo určené konkrétne právo alebo právny vzťah napriek tomu, že by mohol uplatňovať priamo návrh (žalobu) na plnenie podľa § 80 písm. b/ O.s.p. Splnenie podmienky alebo nesplnenie naliehavosti právneho záujmu v týchto prípadoch môže závisieť od posúdenia, či ide alebo nejde o samoučelný návrh, ktorý nevyrieši sporný vzťah ani v jeho základoch. Preto len za situácie, kedy aj určovacím návrhom sa môže predísť sporu na základe návrhu podľa § 80 písm. c/ O.s.p. treba pripustiť, že aj v tomto prípade je daný naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., a že takýto návrh o určenie nie je samoučelný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na to, že Zákonník práce platný a účinný v čase, kedy podľa navrhovateľa malo dôjsť k doručeniu výpovede odporcovi a ani iný právny predpis, nevylučoval rozviazanie toho istého pracovného pomeru viacerými právnymi úkonmi, urobenými buď súčasne alebo postupne. Jednotlivé právne úkony bol však súd povinný posudzovať samostatne, keďže aj samostatne nastávali ich účinky.

Vo všeobecnosti možno uviesť, že ak skončil pracovný pomer na základe skoršieho právneho úkonu, má to za následok, že neskorší právny úkon o rozviazaní pracovného pomeru sa neuplatní (aj keby bol inak platný) ako dôvod zániku tohto pracovného vzťahu, neskorší neplatný právny úkon o rozviazaní pracovného pomeru nemôže spôsobiť ani pokračovania pracovného pomeru.

Z uvedeného vyplýva, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). K takejto vade bol dovolací súd povinný prihliadnuť, i keď by nebola uplatnená ako dôvod prípustného dovolania (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle ustanovenia § 243b ods. 1, 2 O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. apríla 2008

JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

